

ZEMŘEL Doc. Ing. DUŠAN NĚMEC

Dne 18. 4. 2001 zemřel ve věku 74 let po dlouhé těžké nemoci doc. ing. Dušan Němec, významný mineralog, geochemik a petrolog, dlouholetý spolupracovník mineralogicko-petrografického oddělení Moravského zemského muzea v Brně.

Narodil se 28. 1. 1927 ve Znojmě jako syn středoškolského profesora, ale už v roce 1938 se rodina po obsazení pohraničí přestěhovala do Brna. Tam vystudoval chemii na Vysoké škole technické, ale zároveň docházel i na přednášky do Mineralogického ústavu Masarykovy univerzity, především k prof. J. Sekaninovi. Tam také v roce 1950 nastoupil jako asistent, politicky nepříznivé poměry padesátých let však zakrátko přerušily jeho vysokoškolskou kariéru. V roce 1957 byl propuštěn z PřF MU a tehdy mu dr. Tomáš Kruťa umožnil odbornou práci v Moravském muzeu.

Hlavním celoživotním pracovištěm ing. Němce však byla Geindustria Jihlava, kde jako odborný pracovník a později vedoucí laboratoře působil až do svého penzionování v r. 1989. Po listopadu 1989 se vrátil v rámci rehabilitace na Katedru mineralogie a petrografie Masarykovy univerzity v Brně, kde se na přání svých přátel habilitoval. Doc. ing. D. Němec byl skromným člověkem odmítajícím jakékoliv oslavné články k jubileím. Teprve v relativně vysokém věku 70 let se nechal přemluvit a jeho podrobný životopis včetně soupisu publikací byl zveřejněn v Bulletinu mineralogicko-petrografického oddělení Národního muzea v Praze (Vol. 4–5/1997).

Vztah doc. ing. Němce k mineralogicko-petrografickému oddělení Moravského zemského muzea se utvářel dlouhou dobu a byl mnohvrstevný. Byl přítelem dlouholetého přednosty oddělení, RNDr. Tomáše Kruti, CSc., se kterým již v r. 1950 publikoval svoji první práci o fenakitu z frýdberského (žulovského) masivu a s nímž prožil mnohá dobrodružství v terénu ve Slezsku v neklidných poválečných letech. S pracovníky oddělení byl v dlouholetých přátelských vztazích, využíval knihovnu oddělení, do níž sám také věnoval řadu svých separátů a nakonec i celou svoji odbornou knihovnu. Lokality na Moravě a ve Slezsku mu poskytly většinu materiálu k jeho výzkumům, ať již šlo o pegmatity, skarny, lamprofyry a amfibolity. Pozornost věnoval i petrotektonice a některým rudním výskytům. V Časopisu Moravského muzea publikoval 15 prací. Je třeba zdůraznit, že doc. ing. D. Němec byl vědec a nikoliv sběratel minerálů. Přesto svojí výzkumnou aktivitou obohatil mineralogii Moravy jako málokdo jiný, a to nejen publikováním nových a vzácných nálezů, ale i nezištným věnováním obrovského množství dokladového materiálu do veřejných sbírek, především však do mineralogicko-petrografického odd. Moravského zemského muzea. Byl mu zcela cizí komerční pohled na minerály, v čemž následoval svého učitele prof. J. Sekaninu. Na muzejní i vědecké zpracování dosud čeká jím věnovaný bohatý dokumentační materiál, např. vzorky z jihlavských komplexních pegmatitů.

Doc. ing. D. Němce jsem poznal jako zaníčeného vědce, který nerezignoval ani ve složitých podmínkách pracoviště, ležícího mimo hlavní vědecký proud univerzit a ústavů. Pracoviště jihlavské Geindustrie mu naopak poskytlo určitou svobodu a umožnilo

solidní laboratorní práci, i když pochopitelně muselo občas dojít ke střetům mezi vědecky orientovaným výzkumem ing. Němce a potřebami aplikované geologie. Přesto se mu dařilo jako jednomu z mála publikovat v zahraničí. Mezi zahraničními časopisy uveřejňující jeho práce převládají sice relativně dostupnější Neues Jahrbuch für Mineralogie, a Chemie der Erde, objevují se však i Contributions to Mineralogy and Petrology, Mineralogical Magazine, Tschermaks Mineralogische und Petrographische Mitteilungen, Zeitschrift für geologische Wissenschaften, Geochimija, Journal of Geology a další.

Řada publikací ing. D. Němce svým významem přesahovala místní poměry a jeho jméno se právem objevilo v mezinárodním biografickém kompendiu „Who is who“, nehledě na vysokou citovanost jeho prací v zahraničí, zejména do konce 70. let.

S odchodem doc. ing. D. Němce ztrácí mineralogicko-petrografické oddělení Moravského zemského muzea jednoho ze svých opravdových příznivců a česká geologie významného vědce. Nelze však pochybovat o tom, že výsledky jeho práce, obsažené v téměř 250 publikacích, a zejména jeho studijní materiál, uložený většinou v Moravském zemském muzeu v Brně, představují vědecký základ, na který budou moci navázat mladí kolegové z nastupující generace mineralogů a petrologů.

Zdař Bůh!

Za pracovníky mineralogicko-petrografického odd MZM v Brně
Stanislav Houzar